

Täysistunto

Tiistai 23.11.2021 klo 14.02—20.17

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 220/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan, jolle lakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskustelua varten varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Avaan keskustelun. Esittelypuheenvuoro, ministeri Harakka, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.29 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka (esittelypuheenvuoro): Kunnioitettu herra puhemies! Käsillä on hallituksen esitys, jossa esitetään säädettäväksi uusi vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettu laki. Voimassa oleva laki on vuodelta 94, ja nyt on todellakin tullut aika uudistaa lainsäädäntö kokonaisuudessaan. Uusi laki on siis tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 23 alussa.

Vaarallisten aineiden kuljetukset palvelevat laaja-alaisesti Suomen teollisuutta ja kuluttajia. Vaarallisten aineiden kuljetuksia ovat monet kemikaalien tuotanto- ja varastointilaitosten raaka-aine- ja valmistekuljetukset sekä polttonesteiden ja kaasujen kuljetukset. Eri-laisia tuotteita kuljetetaan muun teollisuuden ja tuotannon käyttöön sekä vähittäismyyntiin.

Tavallisten kuluttajatuotteiden, kuten aerosolien ja maalien, lisäksi vaarallisia aineita kuljetetaan myös maa- ja metsätalouden tarpeisiin. Tällaisia ovat esimerkiksi lannoitteet ja torjunta-aineet. Jätteitä kuljetetaan vaarallisten aineiden kuljetussäännösten mukaisesti, jos niillä on kuljetuksessa vaaralliseksi luokiteltuja ominaisuuksia. Suurin osa kuljetettavista aineista on kuitenkin polttoöljyjä ja liikenteen polttoaineita.

Voi siis sanoa, että vaarallisten aineiden kuljetuksilla on tärkeä rooli yhteiskuntamme jokapäiväisen toiminnan kannalta.

Vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyy monenlaisia toimijoita. Tavanomainen kuljetusketju muodostuu lähettäjästä, kuljetuksen suorittajasta ja vastaanottajasta. Alalla toimii myös huolinta- ja logistiikkapalveluita tarjoavia yrityksiä sekä kuljetukseen käytettävien pakkausten, säiliöiden ja kuljetusyksiköiden valmistajia ja jälleenmyyjiä.

Viranomaisten tunnustamat tarkastuslaitokset arvioivat pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuutta, tarkastavat niitä sekä myöntävät niille hyväksyntöjä. Lisäksi viranomaisten hyväksymissä organisaatioissa tehdään vuosittain määräaikaikatsastuksia ajo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 138/2021 vp

neuvoille ja perävaunuille sekä myönnetään ajoneuvojen tyyppihyväksyntöjä. Lainsäädäntö sisältää myös matkustajia koskevia määräyksiä ja velvoitteita esimerkiksi lentokoneessa matkustaessamme. Esitettävän lain soveltamisala kattaa kaikki liikennemuodot, ja tämän vuoksi esitettävä laki on myös sisällöllisesti varsin laaja.

Hyvät kollegat! Hallituksen esityksen tarkoitus on luoda yhtenäinen kokonaisuus vaarallisten aineiden tie-, rautatie-, alus- ja ilmakuljetusten vaatimuksista sekä sujuvoittaa sääntelyä. Tavoitteena on parantaa kuljetusten turvallisuutta ja erityisesti torjua mahdollisia ympäristövahinkoja. Uudistus päivittää vanhentuneet säännökset vastaamaan tämän päivän vaatimuksia sekä selkeyttää ja yhtenäistää tällä hetkellä osin epäselvää sääntelyä. Tavoitteena on myös saattaa vaarallisten aineiden kuljetuksia koskeva lainsäädäntö vastaamaan paremmin perustuslain asettamia vaatimuksia. Esityksessä on otettu kattavasti huomioon kuljetuksia koskevat kansainväliset sopimukset ja EU:n lainsäädäntö.

Tämä hallituksen esitys sisältää uudet säännökset esimerkiksi eri kuljetusosapuolten vastuista, viranomaisten tehtävistä, toimivaltuuksista ja pätevyysvaatimuksista sekä vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyviin turvauhiin varautumisesta ja turvatoimista. Esityksessä ehdotetaan muutoksia vaarallisten aineiden kuljetusten valvontaan ja lain rikkomista koskeviin seuraamuksiin. Liikenne- ja viestintävirasto olisi se koordinaattori, joka jatkossa toimisi viranomaisvalvonnassa.

Esityksessä esitetään muutoksia myös vaarallisten aineiden tilapäiseen säilyttämiseen tarkoitettujen paikkojen sääntelyyn. Tilapäisille säilytyspaikoille, lentopaikkoja lukuun ottamatta, olisi jatkossa tehtävä sisäinen pelastussuunnitelma ja nimettävä turvallisuudesta vastaava vastuhenkilö.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetuksi laiksi on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriön johdolla hyvässä yhteistyössä viranomaisten, yritysten ja sidosryhmien kanssa. Esitys oli laajalla lausuntokierroksella kulu- van vuoden kesällä. Esitys on valmisteltu huolellisesti ja hyvää lainvalmistelutapaa noudattaen — tämän on ilokseni todennut myös lainsäädännön arviointineuvosto lausunnossaan. Toivon, että tämä tärkeä hallituksen esitys saa myönteisen vastaanoton myös täällä eduskunnassa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Kymäläinen, poissa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan, jolle lakivaliokunnan on annettava lausunto.